

ԻՐԱՅԻՆ

ԼՐԱԳՐՈՅ ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾԸ

Բ. ՏԱՐԻ

ՇԱԲԱԹ 22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1897

ԹԻԻ 8

ԹՂԹԱՎՈՐԻԻՆ

Սիլիստրե 6 փետր.

Հուր կը պտտուի թէ Սիլիստրեի գաւառին թրքաբնակ շրջանակաց մէջ Դրան գործակալներու գրգռմամբ հանգանակութիւններ կը կատարուին ի նպաստ կրէտէի վերադարձութեան զիտումն է, ինչպէս կ'երեւի, Պոլսոյ վարչական շրջանակներուն աչքը մտնել, հայրենասէր երեւել քրիստոնեայ շնչելու միջոց հայթայթելով թուրքիոյ թուրքերուն, զի այս է եղբոր հանգանակութեան բուն նպատակը:

«Երիտասարդ թրքաց» գրգռիչ քարոզութիւններն ընթերցող թուրքեր բազմաթիւ են այստեղ, ինչպէս Պոլսկարիոյ ուրիշ քաղաքներուն մէջ: Նոքա կը ստանան Մուրատ և Րիպա պէյերու ազատամիտ քարոզութիւնները ընող թերթեր և այլ գրուածներ, որոնք բացէն կամ քողի ներքեւ կը գրգռեն իսլամական եռանդը:

Բամազանի առթիւ Պոլսէն այստեղ եկող հոգններուն մէջ կը գտնուին այնպիսիներ որ ներշնչուած են քաղաքական շրջանակներէ. կան իրենց մէջ նոյնպէս ազատամիտ ձեւացող երիտասարդներ և նոյն իսկ ծերեր որ կը փափաքեն երբեմն յարաբերութիւն և քաղաքական իրերու վրայ կարծեաց փոխանակութիւն ունենալ քրիստոնէից հետ: Իրենց կարծիքն սա է ընդհանրապէս թէ թուրքիա պիտի կրնար վերածնել Միտհատեան սահմանադրութեան գործողութեամբ: Մուրատ պէյի և իր ընկերաց քարոզութիւններ ժշգրտած կը համարեն և իրենցմէ ու մանք մինչեւ իսկ կը յուսային թէ ներկայ տազնապին փափաքելի և ակնկալեալ վերջը ընդհուպ առաջ պիտի գայ՝ այժմեան վարչական դրութեան տապալմամբ: Քրիստոնէից շարքը կը վերագրեն կատարելապէս երկրին ներկայ պաշտօնէութեան, որոյ լծին ծանրութեան ներքեւ, ըստ իրենց՝ նոյնչափ կը տառապի նաեւ թուրք ժողովուրդը: Միւս կողմէ նոքա կը շանան չափազանցեալ ցոյց տալ Պոլսոյ և ուրիշ տեղերու շարքերուն նկարագրութիւնները, զոր հրատարակեց եւրոպական մամուլը: Մէկ խօսքով, իրենց կտրթիքները բոլորովին համաձայն «Երիտասարդ թուրք» երու քարոզութեանց:

Թեանց, որոնց շարժառիթն ու ոգին բաւական ծանօթ են արգէն «Իրաւունք» ընթերցողներուն:

Իսլամութիւնը այլահաւատ ժողովուրդներու հանդէպ իբր բոլորովին ներսող ու ազատամիտ մի կրօն և ամեն չարեաց պատճառ թուրքիոյ այժմեան բռնաւոր կառավարութիւնը ցոյց տալ, որոյ տապալումով հետեւաբար երկրին վիճակը ամեն կ'ընկալու պիտի բարելոքի, ահա խորուսիկ յատակագիծը որուն երիտասարդ թուրքերը և իրենց համախոհներ յարմար գտած են հետեւել եւրոպա և այն հայերը խաբելու համար, որոցմէ կը յուսան օգտուիլ:

ԵՆՆԻ ՀԱՎԱՏԻՍԱԾ

Աթինատան ուղնան թէ կը կրափար տէվլէթլերին գարարընը թէֆհիմ իտէն նօթալար էլիլէրին սէր թէիծիւմանլարը թարաֆընտան Եունան հիւքիւմէթինէ վերիմիշ օլտըղընը պիտիւրմիշէր տիր: Մէղքըր նօթալ էլէ տէվլէթլէր տէմիշէր տիր: «Տէվալը հաղըրէնին տէվամը Էվրօրանըն միւսապէհասընը իսլալ իտէպիլէճէկինտէն, տէվլէթլէր շու իքի նօթալարը թահթը գարարա ալմըշլար տըր:

1. Կիրիտին չիմտի Եունանիսթան էլէ պիլէշմէսի:
2. Եալընը Սուլթանըն հիւքիւմտարըը թահթընա կիրիտէ օրօնօմի վերիլմէսի: տէվլէթլէրին շու գարարընըն մէվլէթլէրի իծրայա գօյլըմասը իչիւն Եունան տաքէրլէրին վէ զընլըլարըն կէրի կէլմէսի լաղըմ տըր, պու թէքիլֆի Եունանիսթանըն ալիճէնապանէ գապուլ իտէճէկինէ տէվլէթլէր էմին տիրլէր:»

Նօթանըն իչպու միւնտէրէճալ թընտան մաստա, Բուճարըն աւտատան կէրի չէքիլմէլէրի իչիւն ալթը կիւն վատէ թային օլընմըլ օլտըղը վէ տէվլէթլէրին շու գարարըն հիշ պիր վէսիլէ իլէ թաղբիլ ու թէպուլ գապուլ իթմէյէճէկինի թէլէկրաֆ պիտիւրմիշ տիր:

Ֆազաթ պիլ շու սօն նօթալար ինանմիյօրըլ, զիրա սօն սէնէլէր տէ չօք տէֆալար կէօրտիկիմիլ կիպի տէվլէթլէրին իմլալաւ տըղլարը նօթալ քեաղըտլարըն պազալըն գըրմըղը խափար գօյտըղը քեաղըտը գատար տէ իթիպար իտիլմէյօր:

Սթանպուլտան քէլիտէ օլընան պիր թէլէկրաֆ տալի փետրվար 20տէ էլիլէրին միւթթէֆիլէն Պապը Ալիյէ Կիրիտ հազընտա այնը մաալտա պիր նօթալ վերմիշ օլտըղլարընը պիտիւրմիշ տիր:

Թիւրքիա տալիլինտէ իսլամլար թէքրար գարընըղըղլարա տէվամ իթմէքտէ օլտըղլարընտան տօլալը, էլիլէր Պապը Ալիյէ պիր նօթալ վերիւպ հիւքիւմէթին նազարը տըգաթընը տալէթ իթմիլէր տիր:

Ժէնէվտէ թապ օլընան լէսալէլէր Սթանպուլտա թիւրքլէրէ տաղըմըլ օլուպ, պուլարըն հիւքիւմէթի հաղըրէի լաղվ ու թէպուլ իթմէկէ տալէթ ու թէշվիլէլէրմէքտէ տիր:

Սուլթան Պուլկար Էքսարգընա ալթուն վէ կիւմիւշ իմթիյալ նիշանընը իհասն իթմիշ տիր:

Իսքիւպէ Մէթրօրօլիտ թային օլընան Պուլկար բահիպէ մէմուրիյէթինի թատտիլ իտէն պէրաթ վերիլմիշ տիր:

Սերպիա Գըրալը փետրվար 17տէ Սօֆիյայ կէլմիշ օլուպ, Պուլկար հիւքիւմէթի վէ էհալիսի թարաֆընտան քէմալը իհթիւրամաթլէ գապուլ օլընմըլ տըր:

ՊՈՒ ԿԻՐՈՒՅԻ ԹԵԼԻԿՐԱՖԼԱՐ (Սթանա Պալգանիք)

Սթանպուլ 24 փետրվար

Տիւն ազալ Պապը Ալիյէ վէրիլէն նօթատա էլիլէր տէմիշ տիր «Թիւրքիանըն թէմամիլէթինի մուհաֆազա իթմէք մագսէտի էլէ, Կիրիտտէ ասայիշ հիւքմ իթտիրմէք իչիւն գարար վերիլմիշ իտի իտէտէ, գարարկիլ օլան իսլահաթըն իծրասը թէլիսի օլընմասը սէպէպիլ էլէ, էվլէթի իսլահաթ գարարը սագըթ օլմուշ տըր: շէօյլէթի վուգույա կէլէն թէպէտտիւլալթը մէվալ մէղքըր գարարըն զայրը քեաֆի օլտըղընը կէօթէրմիշ տիր: Տէվլէթլէր Կիրիտէ օրօնօմի վերիլմէսինի թահթը գարարա ալտըլար: վէ Եունան վաբօրլարըն վէ ասաքիլին կէրի չէքիլմէսի իգթիլա կէօրիւլմիւշ տըր:»

Պապը սէրասքէրին մէճիսի իւլա ազալարընտան իւշը իսթիֆա իթմիլէր տիր: իսթիֆալարըն սէպէպիլ իտէ, Եունանիսթան սինօլընտա՝ ասքէրլէրին թէճէմիլիսի

հազընտա մէճիսի վէրտիկի գարարլարընըն Եըլտըլ մէմուրլարընտան պաղըլարը թարաֆէնտան թաղրիլ իտիլմէսի իմիշ:

Պանիա 24 փետրվար
Թանգալէյէ եագըն տիւն ազալ թիւրքլէր վէ թրաթիյանլար տրաթընտա գալկա վուգուլ պուլտը իտէտէ, նէթիճէսի պէյան օլընմատը:

Աթինա 24 փետր.
Կիրիտին Եունանիսթան իլէ պիլէշմէսի հազընտա նիւմայիշաթ տէվամ իթմէքտէ տըր: վէլիւհաթըն տարալըն էսինտէ էհալի խընճա խընճ տօլմըլ տըր: Բըրէնա պաղօնա չըգուպ, էհալիլին սիւքիւմէթիլ վէ ագիլանէ գալմասընը թափալէ իթտի: Մէհաֆիլի ասքէրլէտէն անալըլտըղը իւլըրէ՝ հիւքիւմէթ էլիլէրին թէքիլիլին լէտտ իտէճէք իմիշ:

Իւշ սէնէլին իհթիյաթ ասքէրլէրին սիլահալթընա չաղըրըմասը թահթը գարարա ալընմըլ տըր: պիլ ալտէրէ տէ ումուլըն սիլահանմասը մէլհուլ տըր: Հէր պիր վուգուլաթա գարընը գուլվէթի ասքէրլէյին մուգալվէթ իտէպիլմէսի իչիւն, լաղըմ կէլէն մուսալթաթա քէմալը կէրմիլ իլէ չիթապան օլընմասը պապընտա հարալիյէ նազըրը գօմանտանլարա էմիլէր վէրտի:

Յիւնաստան կէլէն կէօնիւլիւլէր քէմալը մէսէրլէթ ու իհթիլա մամաթլէ գապուլ օլընտըլար:

Եունանիսթանըն հէր թարաֆընտա՝ պա խուսուս թէսալիտա հէր կիւն միթիլիլէր թէճէմիլ օլընմագտա վէ մուհաթէպէ իսթէնիլմէքտէ տիր: Եէնի պիր թապուլ պու կիճէ վօլայա կիթտիլ Պէլիլատ, 24 փետր.

Շու սօն կիւնլէրալէ Էքըր Սերպիտա (Թիւրքիա) պիր գալթէլէֆիյաթ վուգուլ պուլմուշ տըր: Բրիլէթ ճիվարընտա թիւրքլէր պիր բարասը վէ իքի քէօյիլը գաթլ իթտիլէր: Թէթօվատա Ալինա վուտլար՝ սիլահալը օլարագ, պիր Սըրպ տիւկիւնի իւգէրինէ հիւքիւմ իթտիլէր, 7 քիշի էօլիւ վէ 24 քիշի հարէլի պըրագտըլար: Լօնտօն, 24 փետր.

Աթանա Ռէյթըրըն Ստանպուլտան ալտըղը հափատիսէ կէօրէ, Կիրիտէ թային օլընաճաղ վալի իչիւն տէվլէթլէր վէ Պապը Ալի պէյնիտէ մուխապէրաթ իծրա օլընմագտա իմիշ: Պապը Ալի վալիսին թիւրքիա թապաասընտան օլմասընը իտտաա իթմէքտէ իմիշ:

